

Brusel 24. dubna 2025
(OR. en)

8086/25

EDUC 112
SOC 223
DIGIT 63
EMPL 143

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Úloha unie dovedností při posilování Evropského prostoru vzdělávání – <i>politická rozprava</i>

Delegace naleznou v příloze poznámku předsednictví pro řízení rozpravy k výše uvedenému tématu s ohledem na politickou rozpravu, jež se uskuteční na zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport konajícím se dne 12. května 2025.

Úloha unie dovedností při posilování Evropského prostoru vzdělávání

Vzdělávání a rozvoj dovedností jsou jednou z ústředních složek hospodářské a sociální agendy Evropské unie. S cílem posílit konkurenceschopnost Evropy a její hospodářskou a demokratickou odolnost a poskytnout všem rovné příležitosti v přístupu ke vzdělávání, celoživotnímu učení a kvalitním pracovním místům představila Evropská komise strategickou iniciativu „unie dovedností“, jež má zlepšit vzdělávání, odbornou přípravu a celoživotní učení.

Komise ve své vizi unie dovedností vnímá vzdělávání a dovednosti jako plnohodnotný a ucelený strategický politický nástroj hospodářské konkurenceschopnosti a stability EU.

Unie dovedností zavádí dvě klíčové iniciativy související se vzděláváním:

- Akční plán pro základní dovednosti, který se zaměřuje na zlepšení základních dovedností v oblasti gramotnosti, matematiky a přírodních věd, jakož i digitálních a občanských dovedností;
- Strategický plán vzdělávání v oborech STEM, jehož cílem je posílit kompetence a profesní uplatnění v oborech přírodních věd, technologií, inženýrství a matematiky (STEM).

Unie dovedností se zaměřuje na čtyři složky s cílem zajistit pro všechny možnost získat solidní základ dovedností a přístup k celoživotnímu prohlubování dovedností a změně kvalifikace v zájmu naplňujícího života. Konkrétně se jedná o:

- budování dovedností pro kvalitní život a kvalitní pracovní místa prostřednictvím pevného vzdělávacího základu a za pomoci iniciativ zaměřených na podporu a rozvoj vzdělávání a dovedností v rámci Evropského prostoru vzdělávání (EPV), včetně nových iniciativ, jako je Program na podporu základních dovedností;
- prohlubování dovedností a změnu kvalifikace aktivní pracovní síly pro potřeby souběžné digitální a ekologické transformace, včetně opatření na podporu celoživotního učení a prohlubování dovedností prostřednictvím mechanismů, jako je pilotní projekt „Záruka k získání dovedností“;
- cirkulaci dovedností v celé EU v zájmu konkurenceschopnosti, včetně opatření k usnadnění mobility pracovních sil díky jednoduššímu uznávání kvalifikací prostřednictvím Iniciativy pro přenositelnost dovedností;
- přilákání, rozvoj a udržení talentů pro budoucnost Evropy prostřednictvím opatření, jako je projekt „MSCA Choose Europe“ v rámci akce „Marie Curie-Skłodowska“.

Ve sdělení Komise je rovněž navržena řada nových cílů, které mají být splněny do roku 2030:

- podíl žáků s nedostatečnými výsledky v gramotnosti, matematice, přírodních vědách a digitálních dovednostech by měl činit méně než 15 %, zatímco podíl žáků s vynikajícími výsledky v gramotnosti, matematice a přírodních vědách by měl dosáhnout alespoň 15 %;
- podíl studentů zapsaných v oborech STEM v počátečním středním odborném vzdělávání a přípravě (OVP) by měl činit alespoň 45 %, přičemž alespoň čtvrtinu z tohoto počtu by měly tvořit studentky;

- podíl studentů zapsaných v oborech STEM na terciární úrovni by měl činit alespoň 32 %, přičemž alespoň dvě pětiny z tohoto počtu by měly tvořit studentky;
- podíl studentů zapsaných do doktorských studijních programů (Ph.D.) v oboru IKT¹ by měl činit alespoň 5 %, přičemž alespoň třetinu by měly tvořit studentky;
- do EU by mělo každoročně přicestovat nejméně 350 000 studentů a studentek ze třetích zemí, aby zde studovali a získali diplom na terciární úrovni.

Byl navržen nový rámec pro správu a řízení (uveden v příloze) – včetně Evropského výboru na vysoké úrovni pro dovednosti a Evropské observatoře poznatků o dovednostech – s cílem zajistit tvorbu politik založenou na důkazech a provádění politik. Výbor i observatoř budou podporovat práci Komise na vypracování nového doporučení EU-27 v oblasti vzdělávání a dovedností a doporučení pro jednotlivé země v rámci cyklu evropského semestru.

Unie dovedností vymezuje vzdělávání a dovednosti jako strategický nástroj sloužící hospodářské konkurenceschopnosti. Ačkoli iniciativa uznává existenci klíčových výzev, mezi něž patří zhoršování základních dovedností, nedostatek učitelů a potřeba digitálních a zelených dovedností, z velké části nahlíží na vzdělávání a odbornou přípravu z pohledu trhu práce a věnuje menší pozornost obecnějším hodnotám spojeným se vzděláváním, jako je osobní rozvoj a kritické myšlení.

Klíčovým rámcem pro zajištění uceleného přístupu ke vzdělávání a odborné přípravě ve všech kontextech a na všech úrovních – od předškolního vzdělávání a péče až po vzdělávání dospělých, včetně OVP a vysokoškolského vzdělávání – tak zůstává strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, který byl zřízen v roce 2021 a jehož zastřešujícím cílem je budování EPV. Zabývá se pěti strategickými prioritami, z nichž některé jsou v souladu s cíli unie dovedností, a obsahuje vlastní soubor ambiciózních cílů na úrovni EU dohodnutých členskými státy, přičemž pěti z nich, jak jsou uvedeny níže, by mělo být dosaženo do roku 2030, tedy ve stejném časovém rámci jako v případě nových cílů navržených v rámci unie dovedností:

¹ Informační a komunikační technologie.

- **Patnáctiletí žáci se slabými výsledky v základních dovednostech**

Do roku 2030 by podíl 15letých žáků se slabými výsledky ve čtení, matematice a přírodních vědách měl být nižší než 15 %.

- **Žáci osmé třídy se slabými výsledky v digitálních dovednostech**

Do roku 2030 by podíl žáků osmé třídy se slabými výsledky v počítačové a informační gramotnosti měl být nižší než 15 %.

- **Účast na předškolním vzdělávání a péči**

Do roku 2030 by se předškolního vzdělávání a péče mělo účastnit alespoň 96 % dětí ve věku od 3 let do věku zahájení povinné školní docházky.

- **Osoby předčasně odcházející ze vzdělávání a odborné přípravy**

Do roku 2030 by podíl osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a odborné přípravy měl být nižší než 9 %.

- **Dosažené terciární vzdělání**

Do roku 2030 by podíl osob ve věku 25–34 let s dosaženým terciárním vzděláním měl činit alespoň 45 %.

Iniciativy v rámci unie dovedností a Evropského prostoru vzdělávání sdílejí řadu synergií a mají společné cíle, mezi něž patří podpora dovedností, celoživotní učení a mobilita. Je však zapotřebí zajistit, aby přístup unie dovedností zaměřený na trh práce neodsunul do pozadí širší cíl EPV, který se opírá o základní zásadu, že na systémy vzdělávání a odborné přípravy je třeba pohlížet jako na celek, optikou inkluzivního, uceleného a celoživotního učení a se záměrem zajistit, že tyto systémy budou přispívat k osobnímu, společenskému a profesnímu naplnění všech občanů a podporovat demokratické hodnoty, rovnost, sociální soudržnost, aktivní občanství a mezikulturní dialog.

Dovednosti jsou předpokladem prosperující a konkurenceschopné ekonomiky, a proto by systémy vzdělávání a odborné přípravy měly inkluzivním způsobem vybavit občany vysoce kvalitními dovednostmi, počínaje těmi základními, které jsou klíčovým faktorem ovlivňujícím osobní naplnění a rozvoj, zaměstnatelnost, sociální začlenění a aktivní občanství. Základní dovednosti v oblasti gramotnosti a matematické gramotnosti sice mají zásadní význam, avšak nestačí k tomu, aby se lidé dokázali přizpůsobit rychle se vyvíjejícímu socioekonomickému prostředí. Uvedené dovednosti je tak nutné doplnit kritickým myšlením, kreativitou a občanskou angažovaností.

Vzhledem k tomuto souběžně vyvíjenému úsilí a s ohledem na zavedený rámec EPV, který spočívá na pevných základech vzájemné spolupráce členských států doprovázené podporou ze strany Evropské komise, a s cílem maximalizovat efektivnost a účelnost systémů a politik vzdělávání a odborné přípravy by unie dovedností mohla sloužit k posílení a upevnění EPV tím, že bude řešit nové výzvy v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, a k zajištění účinného využívání dostupných zdrojů tím, že zabrání zdvojování činností a další administrativní zátěži.

Za tímto účelem se musí ministři a ministryně školství a klíčové zúčastněné strany aktivně zapojit do plánování a realizace unie dovedností, aby byl zajištěn jak soulad s vnitrostátními politikami a prioritami v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, tak i smysluplná a informovanější rozhodnutí o reformách a investicích týkajících se vzdělávání, odborné přípravy a dovedností. Přístup, jenž je koordinován napříč politikami v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a zahrnuje všechna příslušná odvětví, jako je zaměstnanost, sociální věci, hospodářství a finanční sektor, by mohl zajistit maximální účinnost obou rámců (Evropského prostoru vzdělávání a unie dovedností). Zachoval by se tak ucelený přístup ke vzdělávání a odborné přípravě dohodnutý v roce 2021 a zároveň by se posílil rozvoj dovedností.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti a vzhledem k tomu, že v brzké době má být na základě hodnocení prvního cyklu EPV provedeného Komisí zahájen přezkum strategického rámce, včetně cílů na úrovni EU, struktury správy a řízení a pracovních metod, předsednictví vyzývá ministry a ministryně, aby uvedli, jak se podle nich mohou unie dovedností a Evropský prostor vzdělávání vzájemně doplňovat a posilovat, tak aby se v celé EU podpořily inkluzivnější systémy vzdělávání a odborné přípravy, které obstojí i v budoucnu, a zajistilo se co největší zviditelnění a politická podpora, pokud jde o zlepšování výsledků v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a dovedností na evropské úrovni.

Předsednictví vyzývá ministry a ministryně, aby odpověděli na následující otázky sloužící jako podklad pro vedení politické rozpravy:

1. Jak by se unie dovedností a Evropský prostor vzdělávání při zajišťování vysoce kvalitního a inkluzivního vzdělávání a odborné přípravy pro všechny účastníky vzdělávání mohly optimálně doplňovat a jak současně zamezit zdvojování činností a vzniku zbytečné administrativní zátěže?
 2. Které klíčové prvky unie dovedností by měly být v návaznosti na první cyklus strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy upřednostněny, tak aby se cílům Evropského prostoru vzdělávání dostalo podpory a nebyla od nich odváděna pozornost, a jak by bylo možné zjednodušit správu a řízení v zájmu větší soudržnosti a rychlejšího a pružnějšího rozhodování?
-

Návrh Evropské komise týkající se správy a řízení unie dovedností

